

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 16.5.2000
KOM (2000) 297 endelig

**MEDDELELSE TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET FRA
KOMMISSIONEN**

Den seneste udvikling i gennemførelsen af det indre elektricitetsmarked

I. Indledning

Det europæiske Råd bad i Lissabon om at fremskynde liberaliseringen af elektricitets- og gassektorerne med henblik på at virkeliggøre et velfungerende indre marked i disse sektorer. Det europæiske Råd vil vurdere fremskridtene på dette område i marts 2001 i Stockholm på basis af en rapport og forslag fra Kommissionen.

Fuldstændig åbning af energimarkederne er essentiel for Europas konkurrenceevne. Elektricitet er den vigtigste energikilde i Den Europæiske Union; elindustrien er en af de vigtigste sektorer i det europæiske erhvervsliv med en årsproduktion på ca. 2500 Tera Watt timer¹ og en samlet årsomsætning på ca. € 150 milliarder. Gradvis indførelse af konkurrence i denne sektor har allerede udvirket en betydelig mindskeelse af elpriserne i løbet af de sidste to år.

Det er samtidigt nødvendigt, som forudsætning for fuldstændig liberalisering at opretholde og udvikle normer for offentlig tjeneste og at tage hensyn til følgerne for beskæftigelsen i denne sektor.

Som følge af Lissabon-mandatet vil Kommissionen fremsætte forslag i lyset af resultaterne af den såkaldte Firenze-proces med henblik på at fastlægge konkrete foranstaltninger til at fremme det indre markeds virke. Denne meddelelse indeholder en kortfattet analyse af den nuværende situation og gennemgår navnlig på basis af de seneste resultater af Firenze-processen de foranstaltninger, der skal iværksættes af operatørerne og forskriftsmyndighederne, under Kommissionens kontrol, for at sikre et velfungerende elektricitetsmarked.

¹ Dvs. 2500 milliarder kWh.

II. Åbning af elektricitetsmarkederne: den nuværende situation

Alle medlemsstater, undtagen Luxembourg², har gennemført direktivets bestemmelser i national lov vedrørende de fælles regler for det indre marked for elektricitet (96/92/EF). I nogle medlemsstater (Frankrig, Belgien) er de sekundære retsakter (gennemførelsesdekreter), der er nødvendige for at lovene gælder, imidlertid endnu ikke vedtaget. Kommissionen vil fortsat sikre sig, at de nationale gennemførelsesbestemmelser er i overensstemmelse med direktivets forskellige bestemmelser.

I direktivet er der fastsat en mindste markedsåbningsgrad, der svarer til 30% af forbruget i 2000 og til 35% af forbruget i 2003. Denne åbning giver de største forbrugere mulighed for frit at vælge deres leverandører. Mange medlemsstater går videre end disse krav, der er fastsat i direktivet. Direktivets gennemførelse har således udvirket en markedsåbningsgrad for to tredjedele af elforbruget i EU (bilag I).

I de tilfælde, hvor direktivet giver medlemsstaterne valget mellem sammenlignelige mekanismer har størstedelen af landene desuden valgt den fremgangsmåde, der måtte give de mest positive virkninger for markedet. Til eksempel kan nævnes, at reguleret adgang til nettet for tredjepart, godkendelsesprocedure for opførelse af ny produktionskapacitet og fuldstændig juridisk adskillelse mellem nettets operatør og producent/leverandør, indførelse af uafhængige forskriftsmyndigheder er de muligheder, som de fleste medlemsstater har valgt. Disse systemer er rent faktisk de bedst egnede til at undgå forskelsbehandling med hensyn til nye aktører på markedet.

Følgelig er elprisnedsættelsen en af de mest synlige virkninger blevet en realitet (bilag II). Statistikkerne over prisudviklingen for elektricitet i Den Europæiske Union mellem 1996 og 1999 viser et gennemsnitligt fald på ca. 6%³, og når i nogle tilfælde helt op på 20%. Alle elforbrugere - husholdninger, SMV og industrien - nyder godt af denne udvikling. Tendensen var kraftigt stigende i 1999.

Den grænseoverskridende handel, der er et andet væsentligt aspekt af liberaliseringen, øges ligeledes: den samlede handel med elektricitet beløber sig til ca. 8% af den samlede elproduktion i Fællesskabet.

Det er opmuntrende resultater, selv om man sammenligner dem med udviklingen i andre dele af verden, såsom USA. Den Europæiske Union er den mest avancerede region med hensyn til udvikling af et integreret regionalt

² Ifølge foreliggende oplysninger vil Luxembourg vedtage gennemførelsesloven den 23./24. maj 2000.

³ Simpelt regnegennemsnit; kilde EUROSTAT.

elektricitetsmarked, selv om det er baseret på adskilte nationale sektorer domineret af monopoler.

Endemålet med et fuldt ud integreret marked er imidlertid endnu ikke nået. Alle markedets aktører erkender faktisk, at for at nå frem til et egentligt indre marked, skal følgende to spørgsmål tages op til fornyet undersøgelse:

– *adskillelse af netoperatør og producent/leverandør (« unbundling »)*

Markedsadgang, navnlig for nye, er betinget af adgang til nettet, der gives på basis af retfærdige og ikke diskriminerende regler. Erfaringen viser, at virkeliggørelsen af dette mål i høj grad fremmes, når operatørerne af transmissions- og distributionsnettene (der i praksis oftest tilhører eksisterende og vertikalt integrerede selskaber) er adskilt fra industriens andre interesser, navnlig produktion og distribution/salg.

Medlemsstaterne skal sørge for, at moderselskabernes kommercielle interesser reelt og fuldstændigt er adskilte fra netoperationsaktiviteterne.

– *reglementeret adgang for tredjeparter*

Erfaringen bekræfter, at systemet med reglementeret adgang for tredjeparter baseret på offentliggjorte priser er den mest hensigtsmæssige metode for adgang til nettet for at undgå enhver diskrimination. Dette system forebygger ikke kun forskelsbehandling, men gør det desuden muligt for virksomhederne at planlægge deres elektricitetsindkøb med forudgående kendskab til priserne. I et system med forhandlet adgang derimod udgør forpligtelsen til at genforhandle priser og adgangsbetingelser ved hvert kontraktudløb en udgift for virksomhederne. Medlemsstaterne burde altså undersøge hvilke foranstaltninger, der er nødvendige for at sikre, at enhver tredjeparts adgang omfattes af regler på en gennemsigtig måde for at udelukke enhver form for forskelsbehandling.

Det bør som sammenfatning fremhæves, at åbningen af markedet, som fastsat i de retsakter, der gennemfører direktivet, ikke er tilstrækkelig til at skabe et fælles marked i virkeligheden. Slutmålet er et rent faktisk integreret marked og ikke en sidestilling af 15 mere eller mindre liberaliserede markeder.

III. Foranstaltninger og mekanismer, der skal fremme et effektivt marked

Ikke diskriminerende tariffer for grænseoverskridende transmissioner og et effektivt system for overbelastningsstyring er to vigtige faktorer for en dynamisk videreudvikling af et europæisk energimarked. Målsætningen er hurtigt at nå frem til en enkel, gennemsigtig, objektiv, ikke diskriminerende handelsordning, der afspejler omkostningerne for at skabe et reelt indre energimarked i stedet for *de femten liberaliserede, men stadig opdeltede markeder*. Den såkaldte «Firenze-proces» blev iværksat for at fremme denne proces. Den samler et forum omkring Kommissionen af repræsentanter for de nationale forvaltninger, for rådet af europæiske forskriftsudstedere og Den europæiske sammenslutning af Transmissionssystemoperatører (ETSO). Der er ligeledes sikret repræsentation af producenter, forbrugere og markedsdeltagere samt af Europa-Parlamentet.

Forumets arbejde sigter mod, inden for uformelle rammer, at forberede og fremme afgørelser eller forslag af teknisk art, såsom tarifiering af transmission og grænseoverskridende styring af overbelastning, idet det forener alle berørte parter. Disse tekniske foranstaltninger har den fordel, at de forskriftsudstedende myndigheder hurtigt kan gennemføre dem i medlemsstaterne uden at afvente et nyt direktiv.

1. Tarifiering af grænseoverskridende transmission

Elektricitetens egenskaber gør det specielt vanskeligt at udvikle et tarifieringssystem, der både er gennemsigtigt, objektivt og ikke diskriminerende og samtidig afspejler omkostningerne. Elektricitetens fysisk flow falder i virkeligheden ikke sammen med de kontraktmæssige aftaler mellem sælger og køber: hvis en generator i Nordeuropa sælger elektricitet til en forbruger i Sydeuropa, betyder det ikke, at de af generatoren producerede elektroner rent faktisk løber fra nord til syd.

Selv om det ikke er muligt tydeligt at tilskrive de forskellige økonomiske transaktioner, omsættes elektricitetshandelen til fysisk flow gennem transmissionssystemerne. Elproduktionen i land A vil i en række tilfælde således transitere transmissionssystemet i land B for at ankomme til forbrugeren i land C. Det er følgelig nødvendigt at fastsætte en kompensation for omkostningerne til operatørerne af det transmissionsnet, der muliggør denne transit. Dette gebyr skal afholdes af de systemoperatører, der oprindeligt sendte elektriciteten.

På mødet i marts 2000 udmundede Firenze-processen i en principaftale mellem deltagerne om en foreløbig ordning for grænseoverskridende tarifiering, hvilket er et stort skridt fremad. Denne ordning skal træde i kraft den 1. oktober 2000 for en indledende periode på et år og fastsætter gebyrer mellem systemets operatører. På dette tidspunkt vil alle import- og eksportafgifter, der findes på nationalt plan, blive ophævet.

Denne ordning består af følgende:

- Fastsættelse af de *totale omkostninger*, som alle transmissionssystemoperatører (TSO), der kan tilskrives grænseoverskridende elektricitetstransmission (på basis af mængden af den målte fysiske flow i en given periode): disse samlede omkostninger udgør "Kompensationsfonden" - den samlede sum til betaling af de pågældende TSO'er for transitflow af elektricitet.
- Bestemmelse af *bidragene* fra hver enkelt national TSO til 'kompensationsfonden' på basis af den udgående fysiske flow *minus* indgående fysiske flow (målt tidligere): hvis en operatør har mere fysisk eksport af elektricitet end af fysisk import, skal han bidrage til fonden.
- Fastlæggelse af *den kompensation* som hver TSO modtager udregnet på grundlag af transitflow (målt tidligere).

På basis af de bidrag og kompensationer, der er fastlagt for hver enkelt TSO opstilles listen over *nettobidragssydere* og *nettobidragsmodtagere*.

Omfanget af grænseoverskridende transmissionsomkostninger - for hvilke der foretages udligninger mellem systemoperatørerne - fastlægges efter en forsøgsperiode på et år ifølge de foreløbige oplysninger, som ETSO (den europæiske sammenslutning af transmissionssystemoperatører) ligger inde med.

Dette foreløbige tal skal beregnes nøjere; den samlede godtgørelse bestemmer niveauet af de reelle tariffer for grænsehandel. Den præcise beregning er således af største betydning for udviklingen af elektricitetshandelen. Kommissionen og de nationale lovgivere vil sørge for, at der opstilles en beregningsmetode for transitomkostningerne, der fuldt ud afspejler de faktiske omkostninger.

Den metoder, som hver enkelt TSO vil anvende til at afspejle de ydede bidrag og modtagne kompensationer i deres nationale tarifieringssystem bør, i det mindste på kort sigt, i et vist omfang følge nærhedsprincippet. Hver operatør vil således bestemme den bedst egnede metode til sin egen særlige situation. Denne metode skal godkendes af de nationale myndigheder. De nationale metoder skal imidlertid også sendes til Kommissionen med henblik på godkendelse, før de iværksættes. På denne måde vil Kommissionen kontrollere, at fremgangsmåderne, der potentielt måtte variere fra medlemsstat til medlemsstat, ikke fører til fordrejning af det indre marked.

Arbejdet skal videreføres for at nå frem til et mere avanceret system, der omsætter omkostningsdelingen mellem producenter og forbrugere. Målet er at indføre et sådant system omkring oktober 2001. På dette punkt er der generel

enighed blandt alle berørte parter om, at forholdet mellem afgifterne på produktion⁴ og afgifterne på forbrug⁵ harmoniseres for at nå frem til en stabil løsning på lang sigt af spørgsmålet om grænseoverskridende tarifiering. Berettigelsen for harmonisering, hvad angår afgiften på produktion, er især behovet for at sikre lighed for alle producenter med hensyn til adgang til det europæiske marked gennem nettet. Med udgangspunkt i et forslag fra de nationale lovgivere vil Kommissionen vurdere udviklingen og om nødvendigt fremsætte konkrete forslag inden udgangen af 2000, for at sikre at der i rette tid iværksættes en fremgangsmåde på fællesskabsplan.

2. Overbelastningsstyring

Der er gjort mange fremskridt. I overensstemmelse med anmodningen fra Rådet og i konklusionerne fra det seneste forum i Firenze har ETSO fremlagt resultaterne af sit arbejde vedrørende følgende specifikke spørgsmål:

- *disponibel transmissionskapacitet*: ETSO vil fastlægge den normalt tilgængelige transmissionskapacitet over samkøringslinjerne og offentliggøre disse oplysninger i foråret 2000
- *informationsudveksling* mellem TSO'erne for at sikre, at systemet er sikkert: der er blevet udarbejdet en passende ordning, der allerede anvendes
- *oprettelse af ny kapacitet på samkøringslinjer*: Der er nået til enighed om at analysere de nuværende 'flaskehalse' på samkøringslinjerne. Fællesskabet skal spille en hovedrolle for at sikre, at markedet ikke forstyrres af fysiske begrænsninger. Det ser, efter høring af medlemsstaterne, i denne henseende ud til at være nødvendigt at udarbejde en samkøringsplan af fælleseuropæisk interesse. Oprettelse af ny kapacitet på samkøringslinjer er ikke et finansierings- eller rentabilitetsproblem (markedet er der), men et spørgsmål om mægling mellem en vis modvilje på lokalt plan over for nye infrastrukturer og den almene interesse
- *ordninger for tildeling af tilgængelig transmissionskapacitet*: Der er blevet udviklet tildelingsordninger for de specifikke linjer, der er overbelastede, nemlig Frankrig-Spanien og Tyskland-Danmark. Dette system er baseret på ikke diskriminerende aktionering. Målet er at indføre fælles retningslinjer på dette område i lyset af den høstede erfaring.

IV. Supplerende foranstaltninger

⁴ bestemt som afgift på G (eller « Generation ») i den terminologi, som operatørerne bruger

⁵ bestemt som afgift på L (eller « Load »)

Om det indre elektricitetsmarked bliver velfungerende, afhænger af løsningerne på nogle spørgsmål af yderst teknisk art. Disse løsninger bør suppleres af mere generelle foranstaltninger for at støtte et velfungerende marked.

1. Niveauet af offentlige tjenester

Det skal sikres, at serviceniveauet i elektricitetssektoren ikke påvirkes af liberaliseringsprocessen. Dette princip fremgår af både direktivets ord og sjæl: det indeholder bestemmelser om tiltag, der skal garantere, at de væsentlige regler for offentlig tjeneste overholdes på et konkurrencebetonet marked. Disse regler sikrer normalt alle indbyggere retten til elektricitetsforsyning til rimelige priser, foreskriver nogle gange en særlig beskyttelse af de mest sårbare (ældre og handikappede) og foreskriver ligeledes miljøbeskyttelse og forsyningssikkerhed. Den hidtil høstede erfaring viser, at kvaliteten af den offentlige tjeneste ikke påvirkes af indførelsen af konkurrencebetingelser, at forvaltninger eller lovgivere pålægger specifikke betingelser, f.eks. i forbindelse med tildeling eller forlængelse af elsalgslicenser.

Kommissionen vil med henblik på Det Europæiske Råd i Stockholm i marts 2001 fremlægge en meddelelse om de foranstaltninger, medlemsstaterne foretager inden for forbrugerbeskyttelse. De tilgængelige oplysninger vil i øjeblikket også blive brugt til en sammenlignende vurderingsundersøgelse med henblik på at fremme bedre fremgangsmåder. Sammen med medlemsstaterne og de øvrige berørte parter kunne Kommissionen udarbejde forslag til retningslinjer for udvikling af den offentlige tjeneste.

I lighed med styrkelsen af « forsyningspligten » inden for telekommunikation er målsætningen at sikre det højst mulige kvalitetsniveau for offentlige tjenester i Fællesskabet.

2. Liberaliseringens virkninger for beskæftigelsen

Markedsåbningsprocessen skal tage hensyn til udviklingen i sektorens beskæftigelsessituation. En global vurdering skal tage hensyn til ikke blot omstruktureringer, dvs. tab af bestemte stillinger i sektoren, men også til de samlede positive virkninger for økonomien og beskæftigelsen, der udløber af større konkurrence og færre omkostninger, bl.a. for de energiintensive industrier.

Kommissionen har lanceret en undersøgelse om bl.a. de høstede erfaringer i de mest avancerede lande med hensyn til liberalisering. Med resultaterne heraf, der afventes inden sommeren 2000, kan der fremlægges en analyse af de vigtigste tendenser og hvilke kvalitative foranstaltninger, der skal træffes.

3. Sammenlignende undersøgelse (« benchmarking »)

Medlemsstaterne har åbnet deres elektricitetsmarked mere end det i direktivet krævede. Erfaringen viser imidlertid, at den i retsakterne fastsatte liberalisering ikke nødvendigvis svarer til de faktiske udviklinger på markedet. Kommissionen vil med støtte fra EUROSTAT udvikle nogle indikatorer til at vurdere den faktiske konkurrence på de nationale markeder såvel som på fællesskabsmarkedet i sin helhed. Der vil ligeledes blive lanceret en undersøgelse i de nærmeste uger om medlemsstaternes tarifieringssystemer for netadgang; resultaterne heraf vil foreligge på Det Europæiske Råd i Stockholm.

Formålet er at opnå et fuldstændigt billede af, hvordan markedet fungerer og fremhæve de bedste fremgangsmåder i Fællesskabet.

4. Import/eksport

Konkurrencereglerne tillader i princippet tredjelande at sælge elektricitet i Den Europæiske Union; nogle forsøger allerede at udnytte denne ret. Der synes at være to særlig vigtige punkter i denne forbindelse:

- gensidig markedsadgang
- overholdelse af miljøstandarder.

Et skridt fremad kunne være indgåelse af regionale eller bilaterale aftaler - eller en fælles fortolkende erklæring, som der i øjeblikket er under udarbejdelse mellem Schweiz og EU. Der bør indgås sådanne aftaler mellem EU og tredjelande, hvorved der sikres gensidig markedsadgang baseret på principperne om gensidighed og overholdelse af samme miljøstandarder. Kommissionen vil i løbet af de kommende måneder foreslå et forhandlingsmandat.

5. Teknisk bistand til ansøgerlandene

Kommissionen har opstillet en handlingsplan for at give alle ansøgerlande den nødvendige tekniske bistand til overgangen til et konkurrencepræget energimarked. Ansøgerlandene skal tilpasse deres lovgivning til de relevante EU-direktiver. For at hjælpe dem fremhæver handlingsplanen de faktiske behov for assistance til forskriftsmæssige spørgsmål, udformning af lovgivning, markedets funktion og transmissionssystemet, indførelse af nationale forskriftsmyndigheder. Der er udarbejdet særlige foranstaltninger til at fremme overgangsprocessen.

6. Elektricitetsproduktion fra vedvarende energikilder

I 1997 fremlagde Kommissionen hvidbogen om de vedvarende energikilder, der fremhæver disses fundamentale rolle for forsyningssikkerheden og miljøbeskyttelsen. I hvidbogen foreslås som indikativt mål en fordobling af de vedvarende energiresources andel i Den Europæiske Unions energiregnskab

for at nå op på 12% i 2010. Den stigende anvendelse af elektricitet fra vedvarende energikilder vil på betydelig vis bidrage til at nå dette mål såvel som de forpligtelser, Den Europæiske Union indgik i Kyoto om nedbringelse af drivhuseffekten. For at nå målet på 12% er det skønnet nødvendigt at udvirke et bidrag fra elsektoren, hvor andelen af vedvarende energikilder i det samlede elektricitetsforbrug bringes op på 22,1%.

Følgelig skal der tilskyndes til at opnå en kritisk markedsandel, for at elektricitet fra vedvarende energikilder kan nå et konkurrencemæssigt niveau, der muliggør dens integration i det indre marked.

Kommissionen vil den 30. maj 2000 forelægge Rådet et direktivforslag herom.

V. KONKLUSIONER

Der er gjort en del fremskridt med iværksættelsen af elektricitetsmarkedet, både hvad angår markedets åbningsgrad og prisnedsættelse for såvel industriforbrugerne som husholdningerne.

Hvis Fællesskabet imidlertid skal drage alle fordele af et konkurrencebetonet og dynamisk marked, skal liberaliseringen fremskyndes både kvantitativt og kvalitativt. Den skal i sidste ende føre til en situation, hvor alle forbrugere har ret til at vælge leverandør.

Til sikring af denne ret skal der garanteres retfærdig adgang til nettet gennem objektive og gennemsigtige regler samt ikke diskriminerende tariffer. Parallelt skal det offentlige tjenesteniveau opretholdes og udvikles, og virkningerne for beskæftigelsen og miljøet tages i betragtning.

Det nuværende direktiv lægger de væsentlige principper på betingelserne, de nærmere regler og rytmen for liberalisering. Det er imidlertid nødvendigt med supplerende foranstaltninger for at få et reelt indre elektricitetsmarked til at fungere, navnlig hvad angår de grænseoverskridende aspekter og overbelastningsstyring.

Firenze-processen blev iværksat for at imødekomme dette behov. Udgangspunktet er samråd mellem de forskellige aktører, der er en original fremgangsmåde både institutionelt og styringsmæssigt. Kommissionen har inddraget medlemsstaterne og alle nøgleaktører i denne proces og samtidig ladet hver enkelt bevare deres respektive kompetencer. Firenze-processen har hermed uanfægtelige fordele hvad effektivitet og hurtighed angår i betragtning af de pågældende spørgsmåls art.

Således kunne der på forummets møde i marts 2000 konstateres reelle fremskridt inden for grænseoverskridende tarifiering og markedets gennemsigtighed. Kommissionen - i nær kontakt med de nationale lovgivere - vil sørge for at den foreløbige tarifieringsordning, der er fastsat til oktober 2000, overholder de satte mål - afspejler omkostningerne, er objektiv, gennemsigtig og ikke diskriminerende. Dette overgangssystem vil gøre det muligt at indføre en stabil og ensartet ordning.

Kommissionen varetager rammerne for dette arbejde.

De seneste resultater af Firenze-processen vedrørende bl.a. principperne for grænseoverskridende tarifiering vil blive taget i betragtning eller endog vedtaget i forbindelse med revision af direktivet om det indre elektricitetsmarked, som Kommissionen vil forelægge i forbindelse med sin meddelelse til Det Europæiske Råd i Stockholm. Kommissionen kunne ved denne lejlighed

fremsætte supplerende forslag om det indre elektricitetsmarked, navnlig om den betydelige og hurtigere stigning i antallet af privilegerede kunder og udbygningen af den driftsmæssige og administrative adskillelse og tredjeparts adgang til nettet.

Hvad sluttelig angår overbelastning og mangel på samkøringslinjer påtænker den at foreslå en samordningsmekanisme for de berørte parter med henblik på at fastlægge en europæisk plan for de manglende samkøringslinjer.

Bilag I (Markedernes åbningsgrad i medlemsstaterne)

Bilag II (Prisudviklingen)

BILAG 1

MARKEDERNE'S ÅBNINGSGRAD I MEDLEMSSTATERNE

	Markedets åbning	Konkurrence middel	Adskillelse af transmission	Adgang til nettet
Østrig	30%	Godkendelse	Juridisk	Reguleret
Belgien	35%	Godkendelse	Juridisk	Reguleret
Danmark	90%	Godkendelse	Juridisk	Reguleret
Finland	100%	Godkendelse	Ejendom	Reguleret
Frankrig	30%	Godkendelse	Administrativ	Reguleret
Tyskland	100%	Godkendelse	Administrativ	Forhandlet
Grækenland	30%	Godkendelse	Administrativ	Reguleret
Italien	30%	Godkendelse	Juridisk	Reguleret
Irland	30%	Godkendelse	Juridisk	Reguleret
Nederlandene	33%	Godkendelse	Juridisk	Reguleret
Portugal	30%	Udbud	Juridisk	Reguleret
Spanien	45%	Godkendelse	Juridisk	Reguleret
Sverige	100%	Godkendelse	Ejendom	Reguleret
UK	100%	Godkendelse	Ejendom	Reguleret
EU	65%			

NB: Luxembourg havde endnu ikke gennemført direktivet, da denne tabel blev opstillet.

BILAG 2

PRISUDVIKLINGEN 1996 – 1999 (løbende priser) *Ekskl. skatter (Kilde: Eurostat)*

	Husholdninger	Mindre virksomheder	Industrien
Belgien	-2,7	0,9	-3,5
Danmark	3,2	1,4	0,2
Tyskland	0,8	-8,5	-9,6
Grækenland	-0,9	0,7	-0,9
Spanien	-15,1	-18,4	-16,2
Frankrig	-9,3	-12,8	-12,7
Irland	3,0	0,7	2,0
Italien	-1,1	-1,5	-2,8
Luxembourg	-1,1	-2,2	-2,3
Nederlandene	-21,2	2,3	-1,7
Østrig	-3,7	-5,5	-4,0
Portugal	-4,0	-13,3	-14,0
Finland	-16,7	-15,6	-19,6
Sverige	-7,3	-18,5	-17,8
Forenede Kongerige	13,2	0,4	8,7

NB : Ved fortolkning af denne tabel tages følgende i betragtning:

- 1996 er blevet valgt som basisår for at vise udviklingen lige fra direktivets vedtagelse, dvs. det øjeblik hvor forventningen om liberaliseringen måtte være startet.

- Belgien, Grækenland og Irland har en yderligere frist på henholdsvis et år, to år og et år til at anvende direktivet. Det kunne have forsinket virkningen for priserne.

- nogle lande (f.eks. Det Forenede Kongerige) havde allerede indledt liberaliseringen af deres markeder før direktivets vedtagelse. Potentielt for prisreduktioner har således allerede delvis kunnet været til stede før 1996.

- i princippet vil oprettelse af et indre marked få som resultat, at medlemsstaternes priser tilnærmer sig hinanden. Der vil således være en differentieret tendens, hvad angår prisnedsættelserne i nogle medlemsstater, der afhænger af prisniveauet før direktivets vedtagelse.

- nogle medlemsstater har straks indført en fuldstændig markedsåbning og desuden oprettet en 'elektricitetsbørs'. I de fleste af disse medlemsstater konstateres der de største prisreduktioner.